

Bureau Waardenburg bv Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

NOTITIE

Gemeente Utrecht, Dienst Stadsontwikkeling
tav de heer J.F.A. Krüse
Postbus 8406
3503 RK Utrecht

DATUM: 3 december 2015
ONS KENMERK: 14-793/15.06165/IngHR
UW KENMERK: opdrachtverlening dd. 18 mei 2015
AUTEUR: drs. F.L.A. Brekelmans
STATUS: versie 1.0
CONTROLE: drs. G.F.J. Smit

Notitie nader onderzoek vleermuizen Centrumkwadrant Utrecht

De Gemeente Utrecht is voornemens om aan de Brilledreef te Overvecht een voormalig expeditiecentrum te slopen en daarvoor in de plaats appartementengebouwen neer te zetten. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (16 januari 2015) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet. Uit dat onderzoek kwam de aanbeveling voor nader onderzoek naar vleermuizen. In voorliggende notitie wordt verslag gedaan van dit nader onderzoek.

Conclusie

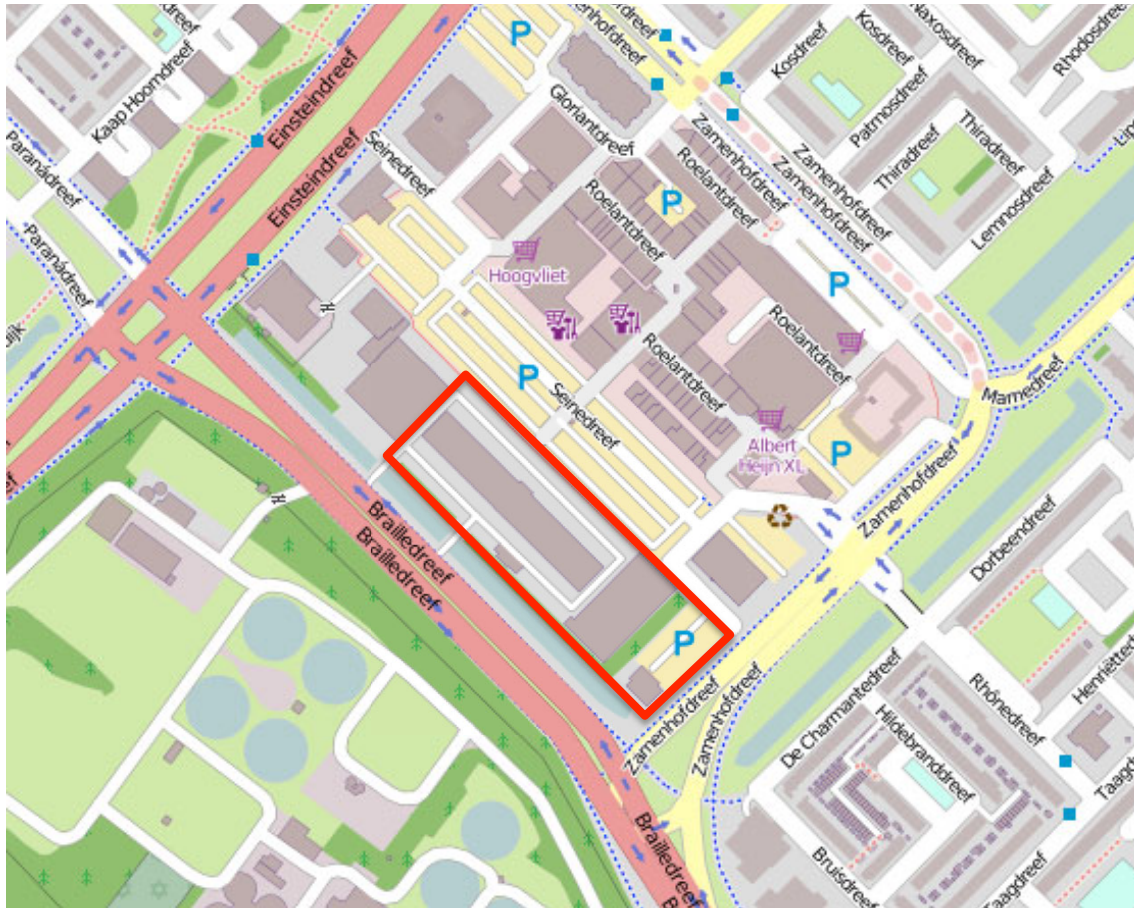
In het plangebied is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld in de aanwezige bebouwing. Een paarverblijfplaats valt onder de reikwijdte van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Als gevolg van sloop van het gebouw wordt de functionaliteit aangetast. Hiervoor dient ontheffing te worden aangevraagd ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Voor het verkrijgen van een ontheffing is een mitigatieplan nodig dat voorziet in het aanbieden van tijdelijke verblijfplaatsen gedurende de ingreep en permanente verblijfplaatsen in de opgeleverde bebouwing.

De singel langs de westzijde van het plangebied heeft functie als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. De watergang is van belang voor de gewone dwergvleermuizen die verblijfplaatsen hebben in de omgeving. De watergang als zodanig blijft bestaan, maar aanbevolen wordt deze geschikt te houden als foerageergebied. Dit kan door bestaande begroeiing zoveel mogelijk te behouden en het voorkomen van een toename van lichtuitstraling op de singel.

Toelichting

Plangebied en werkzaamheden

De ligging van het plangebied is weergegeven in Figuur 1. Het plangebied is grotendeels verhard en bebouwd. Langs de randen van het gebied is opgaande beplanting aanwezig in de vorm van bomen en struweel. Voor een andere omschrijving van het plangebied en de ingreep wordt verwezen naar Hille Ris Lambers (2015).

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omlijnd) (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Methodiek¹

Bronnenonderzoek

Het plangebied is eerder op vleermuizen en beschermde soorten onderzocht in 2011. De bevindingen van dat onderzoek, dat werd uitgevoerd in verband met voorgenomen sloop van de gebouwen in het plangebied, zijn vastgelegd in een rapportage (Brekelmans 2011). Ook in 2014 is het gebied onderzocht tijdens een dekkend vleermuisonderzoek in Overvecht, gericht op het in kaart brengen van met name kraamverblijfplaatsen (Boonman

¹ Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Bij toepassing van de Flora- en faunawet worden conform de AmvB art. 75 drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit 'Tabel 1' geldt vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor vogels en soorten van 'Tabel 2 of 3' geldt geen vrijstelling en kan aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de tekst is per beschermde soort aangegeven in welke categorie deze is opgenomen...

& Brekelmans 2014). Aanvullend hierop zijn openbare beschikbare bronnen geraadpleegd.

Veldonderzoek 2015

Aan het plangebied zijn in totaal vier veldbezoeken gebracht (Tabel 1). Doel van deze bezoeken was het inventariseren van vleermuizen en de functies voor deze soorten (verblijfplaats, foerageergebied, vliegroutes e.d.).

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, 2013) en bestond uit vier veldbezoeken. Hiervan zijn er twee uitgevoerd in de zomer om aanwezigheid van zomer- en kraamverblijven in beeld te brengen en twee in het najaar voor paar- en winterverblijven. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met een Petterson D240x batdetector, aangevuld met een Ediol R09 opname-apparaat voor eventuele analyse van vleermuisgeluiden.

Tabel 1. Bezoekdata en omstandigheden

datum	dagdeel	weersomstandigheden
7 juni	ochtend	16°C, droog, wind 1
7 juli	ochtend	13°C, droog, wind 1
24 augustus	nacht	17°C, droog tot 00:00, wind 1
29 september	avond	15°C, droog, wind 1

Functie van het plangebied voor vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

Het plangebied heeft functie als foerageergebied en verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis.

De vastgestelde verblijfplaats betreft een paarverblijf in het gebouw aan de zuidzijde van het plangebied (Uitgeverij Spectrum). Tijdens beide najaarsbezoeken is een druk baltsende gewone dwergvleermuis vastgesteld langs de zuid- en westgevel van het gebouw. De vleermuis vloog daarbij vooral tussen de bomen boven het fietspad. Van één open stootvoeg in het buitenblad van de zuidgevel is vastgesteld dat deze wordt gebruikt als toegang tot een (paar)verblijfplaats in de achterliggende spouw. Aangezien op veel meer locaties in het gebouw open stootvoegen aanwezig zijn, is het aannemelijk dat naar gelang de temperatuur ook andere locaties worden gebruikt. Het gebouw als geheel kan als het paarterritorium worden beschouwd (zie figuur 2).

Er zijn geen indicaties verkregen dat andere verblijfsfuncties aanwezig zijn of andere gebouwen een functie hebben als verblijfplaats.

Foeragerende dwergvleermuizen, tot een maximum van ongeveer vijf foeragerende dwergvleermuizen, zijn bij elk bezoek vastgesteld boven de watergang aan de westzijde van het plangebied. Door de vrij donkere, beschutte ligging en dichte vegetatie van opgaande bomen op de oostelijke oever vormt dit een ideaal foerageergebied. Gelet op het aantal waargenomen exemplaren en gelet op de afstand tot de meest nabij gelegen kraamgroepen (zuidoostkant van Utrecht, hemelsbreed op ongeveer 1 kilometer) (o.a.

Boonman & Brekelmans 2014; Jansen & Hollander 2014; Dresmé 2013) lijkt deze locatie niet van groot belang voor een kraamgroep. Voor een aantal (solitaire) dwergvleermuizen in de omgeving heeft de watergang wel betekenis. Daarnaast zou deze watergang een functie kunnen hebben voor de vleermuizen die overwinteren in het Sint Antoniusziekenhuis, ten noordwesten van het plangebied (Bouman 2015). De watergang heeft echter geen wezenlijke betekenis voor een populatie, dus kan niet worden gezien als vaste rust- en verblijfplaats.

Vliegroutes van meerdere vleermuizen in en door het plangebied zijn niet vastgesteld. Door de hoeveelheid aan bomen en gevels in en rond het plangebied zijn vleermuizen niet afhankelijk van specifieke geleidende structuren.

Ruige dwergvleermuis

Tijdens beide najaarsbezoeken is buiten het plangebied, aan de zuidzijde, een paarterritorium van de ruige dwergvleermuis vastgesteld. Het dier baltst zeer fanatiek boven de kruising van de Zamenhofdreef met de Brailledreef. Bij één boom langs het fietspad aan de zuidzijde is vastgesteld dat de ruige dwergvleermuis vanuit de boom riep, maar een holte kon niet worden gevonden. Het is dan ook niet onmogelijk dat het paarverblijf aanwezig is in de nieuwe bebouwing (appartementencomplexen) aan de Bruidsdreef. De ruige dwergvleermuis maakt zowel gebruik van gebouwen als bomen als verblijfplaats. Er zijn geen indicaties verkregen dat de ruige dwergvleermuis gebruik maakt van gebouwen in het plangebied. Ook bij eerdere onderzoeken (Jansen & Hollander 2014) is de ruige dwergvleermuis in het plangebied foeragerend waargenomen, baltsgedrag is niet waargenomen. Het betreft geen foerageergebied met wezenlijke functie. Het plangebied bevat dus geen vaste rust- en verblijfplaatsen (geen essentieel foerageergebied, geen paarplaatsen en geen kraamverblijfplaatsen) van ruige dwergvleermuizen.

Watervleermuis

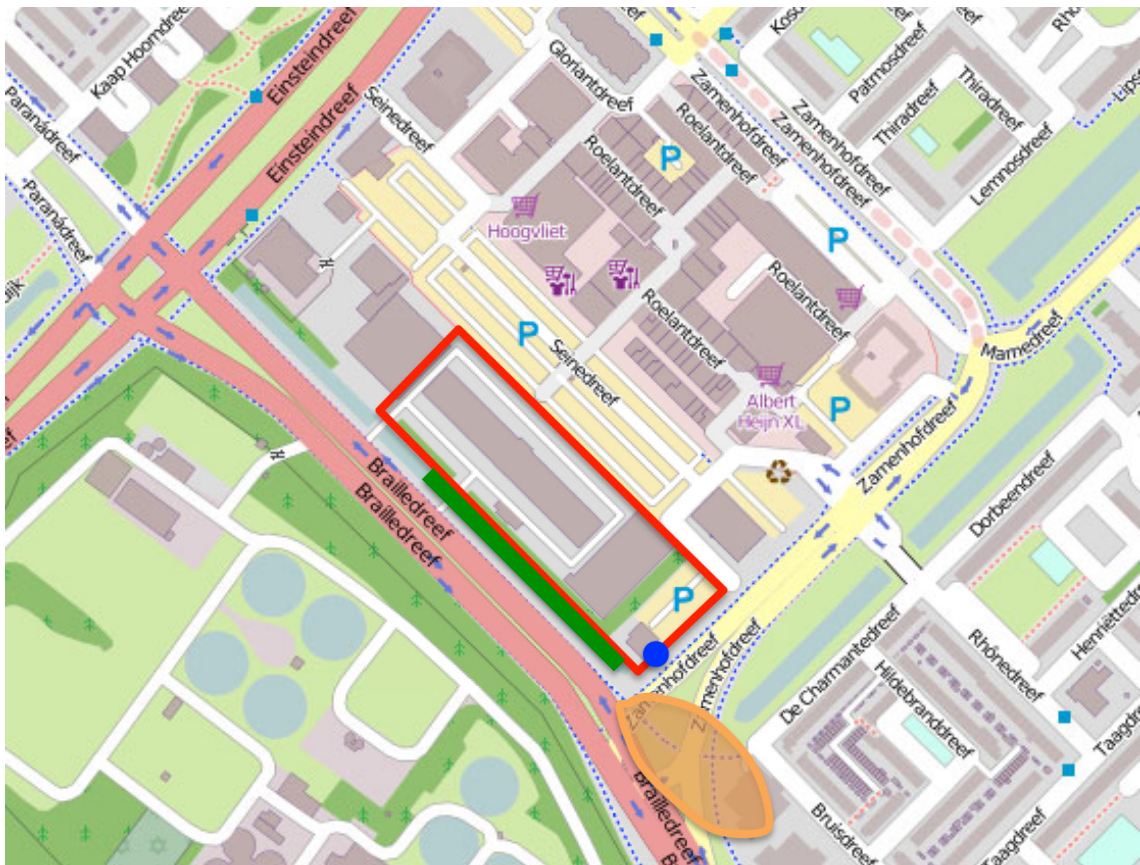
Tijdens het veldbezoek op 28 september is één foeragerende watervleermuis vastgesteld boven de watergang langs de Brailledreef. Hoewel uit Overvecht geen zomerverblijfplaatsen bekend zijn, is aanwezigheid van foeragerende watervleermuizen boven de diverse watergangen in Overvecht niet ongevoel. Het kan daarbij gaan om dieren die overwinteren in de stad.

Effecten

Als gevolg van de sloop van het gebouw van Uitgeverij Het Spectrum gaat een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren.

Het aanvragen van een ontheffing wordt noodzakelijk geacht. Tevens dienen vervangende voorzieningen (tijdelijk en permanent) te worden aangebracht.

Aanbevolen wordt de watergang met beplanting daarlangs te behouden of om een vergelijkbare zone met water en groen (zonder openbare verlichting) aan te leggen.

Figuur 1 Functies plangebied (rood omljnd) en directe omgeving voor vleermuizen; blauwe stip: paarverblijf gewone dwergvleermuis; donkergroen: foerageergebied gewone dwergvleermuis oranje: baltsterritorium ruige dwergvleermuis (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met mevrouw I. Hille Ris Lambers.

Literatuur

- Bouman, H., 2015. Winterverblijfplaatsen van vleermuizen in vijf onderzoeksgebieden van Utrecht. Tauw bv, Utrecht.
- Dresmé, L. 2013. Vleermuisonderzoek Paranadreef te Utrecht. Dresmé & Van der Valk, Santpoort-Zuid.
- Hille Ris Lambers, I., 2015. Notitie Seinedreef Overvecht te Utrecht. Notitie met kenmerk 14-793/15.00209/IngHR. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Jansen, E. & H. Hollander, 2014. Vleermuizen in mijn tuin! Vleermuisonderzoek door en voor bewoners van de stad Utrecht. Rapport nr. 2103.40. Zoogdierversenging, Nijmegen.
- Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisprotocol 2013. Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
drs. G.F.J. Smit

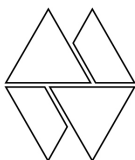
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Utrecht

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl